

Notkoritvasammal

Sumpkrypmossa

Pseudocampylium radicale (*Amblystegium radicale*)

Uhanalaisuusluokka (IUCN): vaarantunut (VU)

Uhanalainen (LSA 521/2021)

Luonnehdinta

Notkoritvasammal on keskikokoinen, vihreä tai vaaleanvihreä, harvoina mattoina kasvava lehtisammal. Lajilla esiintyy yleisesti käyriä, ruskeita ja pitkäperäisiä itiöpesäkkeitä. Siirrottavissa, puikean kolmiomaisissa lehdissä on puoleen väliin ulottuva keskisuoni. Muista ritvasammalista poiketen notkoritvasammalen lehti on selkeästi johteinen.

Elinympäristö ja levinneisyys

Notkoritvasammal kasvaa lahoppuulla, karikkeella ja puiden tyvillä kosteissa ja varjoisissa elinympäristöissä. Sammal viihtyy tervaleppäkorvissa, lähdekorvissa, rehevissä metsäluhdissa sekä kosteissa lehdoissa. Notkoritvasammalta esiintyy harvakseltaan maan eteläpuoliskossa etenkin järvien, jokien ja merenrantojen tuntumassa sekä pienvesien kosteissa lähimetsissä.

Nykytila ja uhkatekijät

Notkoritvasammalle sopivat elinympäristöt ovat vähentyneet merkittävästi ojitusten ja lahoppuun vähenemisen takia. Myös taajamarakentaminen, vesirakentaminen, pohjaveden otto ja vesistöjen säännöstely uhkaavat lajia. Pääosa esiintymistä on suojelalueiden ulkopuolella.

Hoitosuositukset

Notkoritvasammalen kasvupaikka tulisi rajata ojitusten ja voimakkaiden hakkuiden ulkopuolelle. Osa notkoritvasammalen kasvupaikoista on metsälain erityisen tärkeissä elinympäristöissä (pienvesien välittömät lähiympäristöt, rehevät korvet ja rehevät lehtolaikut), joiden ominaispiirteiden muuttaminen on kielletty. Monet sammalen kasvupaikoista voivat sopia METSO-ohjelman kohteiksi (puustoiset suot ja soiden metsäiset reunat, metsäluhdat ja tulvametsät, pienvesien lähimetsät, lehdot). Notkoritvasammalen säilymistä voidaan edistää tuottamalla sammalen elinympäristöihin lahoppuuta sekä ennallistamalla kosteiden metsien ja purojen vesitaloutta luonnonhoitotöinä.

Lähteet

- Hedenäs, L. 1998. Faktablad: Amblystegium saxatile – sumpkrypmossa. Teoksessa: Hallingbäck, T. (red.). 1998. Rödlistade mossor i Sverige - Artfakta. ArtDatabanken, SLU, Uppsala. 328 s.
- Häyhä T. 2007. Hattelmalanjärven kasvillisuus, kasvisto ja luontotyypit. – Hämeenlinnan seudullisen ympäristötoimen monisteita 7. Hämeenlinnan seudullinen ympäristötoimi ja NA-PA-projekti. 15 s.
- Ulvinen, T., Syrjänen, K. & Anttila, S. (toim.) 2002. Suomen Sammalet – levinneisyys, ekologia, uhanalaisuus. Suomen ympäristö 560. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 354 s. Verkkajulkaisuna: <http://hdl.handle.net/10138/40617>
- British Bryological Society 2009. Amblystegiaceae page. [Viitattu 11.11.2011.] <http://rbg-web2.rbge.org.uk/bbs/Resources/Amblystegiaceae/amblystegiaceae.htm>